

SXEDIO.H24

9.7.1960: ΤΟ ΑΚΕΛ ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΜΕΤΑΤΡΑΠΕΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΕ ΒΑΣΗ ΠΥΡΑΥΛΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΥΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ ΚΑΙ ΖΗΤΕΙ ΠΛΗΡΗ ΑΠΟΣΤΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Ενώ στα πρώτα στάδια της ετοιμασίας της νέας κυπριακής Πολιτείας ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αρνείτο να ικανοποιήσει τα αιτήματα που έθεταν οι δήμαρχοι αλλά και το ΑΚΕΛ για συγκρότηση παγκομματικής διάσκεψης για συζήτηση όλων των προβλημάτων που εγείρονταν, μη θέλοντας προφανώς να παρουσιασθεί τόσο στους δυτικούς στο εξωτερικό όσο και στους κυπρίους της δεξιάς και τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ στο εσωτερικό, λόγω της στάσης του Κόμματος στον αγώνα της ΕΟΚΑ, στη συνέχεια τα πράγματα εξελίχθηκαν πολύ καλά στις σχέσεις των δύο πλευρών.

Ετσι η ηγεσία του ΑΚΕΛ ή στελέχη του συναντιώνταν συχνά με τον Μακάριο και πληροφορούσαν τις θέσεις του και τις σκέψεις του ή του διαβίβαζαν τις δικές τους με αποτέλεσμα οι σχέσεις τους να εξελιχθούν πολύ ομαλά.

Από την άλλη, ενώ το ΑΚΕΛ είχε ταχθεί εναντίον του Μακαρίου στις εκλογές του Δεκεμβρίου του **1959**, στη συνέχεια, με την Κυπριακή Πολιτεία πια δεδομένη, το ΑΚΕΛ αλλάζοντας πορεία, άρχισε να συμπαρίσταται στο Μακάριο και να βρίσκεται στο πλευρό του, ώστε να στερεωθεί όσο γινόταν πιο καλά το νέο κράτος.

Το ΑΚΕΛ παράλληλα συνέχιζε να λέει τη γνώμη του για τα τρέχοντα θέματα της επικαιρότητας και ιδιαίτερα για τις προσπάθειες για επίτευξη συμφωνίας για τις βάσεις και το νέο Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου Ερνστ Χόρτσκοφ τον οποίο θεωρούσα ναζιστή.

Στις **13** Φεβρουαρίου **1960**, ενώ συνεχίζονταν οι προσπάθειες για επίτευξη συμφωνίας για τις βρετανικές βάσεις και για τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ σε ανακοίνωση της τόνιζε (μεταγλώττιση):

"Με βάση τη γενική θέση την οποία η Κεντρική Επιτροπή πήρε εναντίον των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου, θέση, την οποία ενέκρινε και το 9ο συνέδριο μας, το ΑΚΕΛ πιστεύει ότι η ύπαρξη βάσεων στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες θα τελούν υπό την κυριαρχία των βρετανών αποικιστών, αποτελεί ακρωτηριασμό της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Συνεπώς προς τη θέση αυτή το ΑΚΕΛ τάσσεται υπέρ της αποστρατικοποίησης και της κατάργησης των βάσεων στο κυπριακό έδαφος.

Αυτή είναι η μοναδική σωστή λύση, η οποία εξυπηρετεί πλήρως τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού και συνάδει ταυτόχρονα προς το σύγχρονο κλίμα της ύφεσης και των προσπαθειών προς γενικό και πλήρη αφοπλισμό.

Το ΑΚΕΛ θεωρεί ότι είναι πολύ ουσιώδες το να κατορθώσουμε ώστε να περιορισθούν στο ελάχιστο οι πολιτικές εξουσίες και τα κυριαρχικά δικαιώματα των βρετανών στην περιοχή των βάσεων.

Θεωρούμε ότι είναι ουσιώδες να εξασφαλισθεί ώστε η εξάσκηση της εξουσίας στις περιοχές των βάσεων να βρίσκεται σε χέρια της Κυπριακής Δημοκρατίας και όχι των Βρετανών αποικιστών για να αποφευχθεί έτσι η δημιουργία κράτους εν κράτει.

Όσον αφορά την έκταση την οποία θα καταλαμβάνουν οι βάσεις, το ΑΚΕΛ πιστεύει ότι επιδίωξη των εκπροσώπων του κυπριακού λαού, οι οποίοι διαπραγματεύονται το ζήτημα αυτό πρέπει να είναι ο περιορισμός της έκτασης των βάσεων στο ελάχιστο δυνατό όριο και οπωσδήποτε η μη περίληψη πληθυσμών στις περιοχές των βάσεων.

Το Κόμμα φρονεί ότι δεν πρέπει να επιτραπεί στους βρετανούς να εγκαταστήσουν στην Κύπρο βάσεις πυραύλων και άλλων πυρηνικών όπλων, τα οποία θα αποτελούν για το λαό κίνδυνο ολοκληρωτικής καταστροφής και εξαφάνισης σε περίπτωση πολέμου.

Ο Κυπριακός λαός δεν θα παύσει να αγωνίζεται για την κατάργηση των βάσεων και την αποστρατικοποίηση της Κύπρου, διότι μόνο έτσι θα είναι πραγματικά ελεύθερος και ανεξάρτητος και η

Κύπρος θα μπορεί να διαδραματίσει το ρόλο της ως παράγοντας ειρήνης στην Ανατολική Μεσόγειο."

Το ΑΚΕΛ συνέχιζε να παρακολουθεί το θέμα των βάσεων και σε μια νέα ανακοίνωση του στις 31 Μαρτίου τόνιζε ότι συμπαρίστατο πλήρως στις προσπάθειες του Προέδρου Μακαρίου και του Αντιπροέδρου Φαζίλ Κουτσιούκ για περιορισμό της έκτασης του εδάφους των βάσεων.

Η ανακοίνωση εκδόθηκε ύστερα από συνάντηση της ηγεσίας του Κόμματος με τον Αρχιεπίσκοπο, στις 29 Μαρτίου 1960.

Αναφερόταν μεαξύ άλλων στην ανακοίνωση:

"Σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες οι διεξαγόμενες από τρεις σχεδόν μήνες διαπραγματεύσεις για ζητήματα που σχετίζονται με τις βρετανικές πολεμικές βάσεις στην Κύπρο, οδηγούνται σε νέο αδιέξοδο. Και δημιουργείται μια νέα πολιτική κρίση με αποτέλεσμα την περαιτέρω αναβολή στην ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και άλλες απρόβλεπτες συνέπειες.

Στο μεταξύ η οικονομική κρίση και ανεργία που μαστίζει πλατειά στρώμα του Κυπριακού λαού οξύνονται. Τα αίτια αυτής της κρίσης είναι και πάλι τα ιμπεριαλιστικά συμφέροντα και επιδιώξεις.

Εφαρμόζοντας μια πολιτική εκβιασμού με την οικονομική κρίση, την αναβολή της ανακήρυξης της Δημοκρατίας και ελπίζοντας στη διάσπαση των Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων, οι Βρετανοί αποικιστές αποβλέπουν στη δημιουργία μιας νέας αδήριτης ανάγκης που θα τους επιτρέψει να επιβάλουν τα σχέδια τους.

Χωρίς να εγκαταλείψουμε τη δίκαιη απαίτηση για αποστρατικοποίηση της Κύπρου και τη μετατροπή της σε πραγματικά κέντρο ειρήνης στη Μέση Ανατολή δεν μπορούμε ούτε να παραγνωρίσουμε ούτε και να υποτιμήσουμε την πάλη για να περιοριστούν οι υπερβολικές αξιώσεις των Βρετανών ιμπεριαλιστών για τις βάσεις. Κάθε προσπάθεια που καταβάλλεται προς την κατεύθυνση του περιορισμού των Βρετανικών αξιώσεων, στο κατότατο δυνατό όριο έχει

αμέριστη την υποστήριξη μας, όπως και την υποστήριξη του υπόλοιπου κυπριακού λαού.

Ανεξάρτητα από την εκτίμηση που κάμνει το ΑΚΕΛ για τη συμφωνία της Ζυρίχης, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας έχουν αμέριστη την υποστήριξη μας όπως και την υποστήριξη του υπόλοιπου κυπριακού λαού.

Ανεξάρτητα από την εκτίμηση που κάμνει το ΑΚΕΛ για τη συμφωνία της Ζυρίχης, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχουν αμέριστη την υποστήριξη μας σε κάθε προσπάθεια που τείνει στον περιορισμό της έκτασης των Βρετανικών βάσεων στο κατότατο όριο, περιορισμό των δικαιωμάτων των Βρετανών αποικιστών και τον αποκλεισμό της Κύπρου για τα πυρηνικά όπλα.

Ορθή πολιτική θα ήταν η αποστρατικοποίηση της Κύπρου και η εγγύηση της ανεξαρτησίας της από τα Ηνωμένα Έθνη.

Επιβάλλεται να προσφύγουμε στη σύσκεψη ανωτάτου επιπέδου που συνέρχεται τον προσεχή Μάιο ή και σ' αυτόν ακόμη τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών σε περίπτωση που οι βρεττανοί αποικιστές θα συνεχίσουν την αδιαλλαξία τους και την εκβιαστική πολιτική τους.

Μια φορά τουλάχιστον το μήνα το ΑΚΕΛ συναντάτο με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και ενημερωνόταν για την πορεία των συνομιλιών.

Ετσι μια νέα συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις **22** Απριλίου, καθώς οι διαπραγματεύσεις για τις βάσεις βρίσκονταν σε πλήρες αδιέξοδο.

Η δεύτερη τακτική Ολομέλεια του ΑΚΕΛ σε ανακοίνωση της στις **4** Ιουνίου αναφερόταν και πάλι στο θέμα των βάσεων ιδιαίτερα και επαναλάμβανε το αίτημα για αποστρατικοποίηση και την ανάγκη εγγύησης της Κυπριακής ανεξαρτησίας από τα Ηνωμένα Έθνη και καθόριζε τις θέσεις του Κόμματος για άλλη μια φορά, οι οποίες ήταν σε πολύ μεγάλη έκταση, παρόμοιες με εκείνες που προωθούσε ο Αρχιεπίσκοπος στις συνομιλίες του με τους Βρεττανούς:

ΠΡΩΤΟ: Να μη επιτραπεί στους βρεττανούς η

εγκατάσταση στην Κύπρο βάσεων κατασκοπευτικών αεροπλάνων, πυραύλων και άλλων πυρηνικών όπλων "διότι αυτό αποτελεί κίνδυνο ολοκληρωτικής καταστροφής και εξαφάνισης της Κύπρου".

ΔΕΥΤΕΡΟ: Οι βρετανοί δεν πρέπει να έχουν τέτοια κυριαρχικά δικαιώματα ώστε να εγκαθιδρύσουν "κράτος εν κράτει" στην περιοχή των βάσεων.

ΤΡΙΤΟ: Σε περίπτωση αποχώρησης των Αγγλων οι βάσεις να επιστραφούν στην Κυπριακή Δημοκρατία και όχι να μεταβιβασθούν σε οποιανδήποτε άλλη Δύναμη ή συμμαχικό μπλοκ, και

ΤΑΡΤΑΡΤΟ: Η έκταση των βάσεων να περιορισθεί στο ελάχιστο δυνατό όριο και να μη περιληφθούν σ' αυτές Κυπριακοί πληθυσμοί.

Το ΑΚΕΛ παρέμενε σταθερό στις θέσεις του και όταν ανακοινώθηκε η επίτευξη συμφωνίας για τις βάσεις και ιδιαίτερα για τη συνθήκη Εγκαθίδρυσης τον Ιούλιο του 1960

το Πολιτικό του Γραφείο σε ανακοίνωση του στις 9 Ιουλίου κατήγγελλε ότι από κυπριακής πλευράς έγιναν υποχωρήσεις σε όλα τα σημεία για τα οποία προηγούμενα αρνείτο να συμφωνήσει.

Πέρα όμως από όλα αυτά, πρόσθετε το ΑΚΕΛ η μεγαλύτερη αποτυχία της Κυπριακής πλευράς έγκειται στο ότι δεν έθεσε το ζήτημα της χρησιμοποίησης της Κύπρου για πυρηνικά όπλα.

Πρόσθετε:

"Εκτιμούμε βέβαια τις δηλώσεις του Αρχιεπισκόπου σύμφωνα με τις οποίες επιφυλάσσει το δικαίωμά του να διαμαρτυρηθεί στον ΟΗΕ και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς σε περίπτωση χρησιμοποίησης των βάσεων κατά τρόπο που να θέτει σε κίνδυνο τη ζωή του Κυπριακού λαού, αλλά φρονούμε ότι η δήλωση αυτή δεν είναι αρκετή για να περιφρουρήσει τη ζωή του λαού γιατί όπως όλοι μας ξέρουμε η δύναμη των μοντέρνων όπλων είναι τέτοια που μπορεί να βάλουμε έστω κι αυτή τη διαμαρτυρία τον ΟΗΕ".

Κατέληγε η ανακοίνωση:

"Το ΑΚΕΛ εκφράζει ανεπιφύλακτα τη διαφωνία

του παρά τις συμφωνίες της 6ης Ιουλίου. Το ΑΚΕΛ θ' αγωνιστεί μ' όλα τα δημοκρατικά μέσα για την απαλλαγή του λαού μας από τα δεσμά των συμφωνιών Ζυρίχης- Λονδίνου, για την πλήρη αποστρατικοποίηση της Κύπρου και την ουδετερότητα της, έτσι που να καταστεί πραγματικός παράγοντας ειρήνης στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Κάτω όμως από τις σημερινές συνθήκες στην πρώτη γραμμή μπαίνει ο συνεχής και αποφασιστικός αγώνας για να μη μετατραπεί η Κύπρος σε βάση πυράυλων πυρηνικών όπλων και κατασκοπευτικών αεροπλάνων, να μη χρησιμοποιηθεί σαν κοινή βάση των αγγλοαμερικανών ιμπεριαλιστών και για να μη μπλεχτεί η Κύπρος στα τυχδιωκτικά πολεμικά τους σχέδια".